ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, (29ՐԴ ՏԱՐԻ) ԹԻՒ 25 — 25 ԹԷՇՐԻՆԻ ԷՎԱՎԷԼ 1328 — Կ. ՊՕԼԻՍ 25-7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1912 — 28 ՋԻԼԳԱՏԷ 1330 — ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ
Կ. Պոլիս և Գաւառները	108 ղրուշ	54 ղրուշ
Ամերիկա	6 տոլար	3 տոլար
Ուրիշ երկիրներ	35 ֆրանք	17 ֆր. 50 սն

ՀԱՍՑԷ՝ Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճաssէսի, թիւ 12

ՀԱՍՏ. 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ծանուցումներու իւրաքանչիւր տողը 2 ղրշ.։ Կրկնուող և մեծ ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ։

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883 ԻՆ

آره‌ولك

یارمنجه یومی غزته‌سی

بابعالی جاده‌سنده ۱۲ نومرولو اداره‌خانه

AREVELK

Journal arménien quotidien

Fondé en 1883

Babe Ali Djaddéssi No. 12 Constantinople

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԱՏԵՂԻՆ ՇՈՒՐՋ

Մարեմի խմբագրապետ Մ. Սիւլէման Լոգան 31 Հոկտ. թիւով գրած թղթակցութեան մը մէջ հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ Պոլսոյն մինչեւ օսմ. բանակատեղին իր կրած ապաւորութիւնները։ «Գիւղերը գրեթէ լքուած են։ Քիւչիւք Չեքմէճէյն և Խարդալէն անցած միջոցիս փոսցին մէջ գրեթէ սաստ մարդս չհանդիպեցայ, բնակիչները մեկնած թէ ոչ փակուած էին իրենց տուներուն մէջ։ Այս տեղերէն երեւելով հարիւր անցանելի ճամբու մը վրայէն կը քարշենք։ Այս ճամբուն երկու անգամ կը խաչաձեւէ երկաթուղիի գիծը և հոլովոնին վրայ ոչ ոք կայ, բացի երկաթուղիի գիծէն և ճամբէն։ Երբեմն լոքոմոթիվի մը սուլիչին ձայնը կը սարսէ օդը։ Կառախուձերը ամէն տեղ դիզուած կը սպասեն։ Անոնք այնչափ լուռ և մեռած են դիզերը, սակայն անոնք լեցուն են զինուորներով, որոնք կը զրկուին քիչ մը հեռուն Սէյիտլէր և Զօրլու։ Սակայն այդ զինուորներէն ոչ ոք կը խօսի կամ կը շարժի։ Ո՞ւր է այն ուրախութիւնը զոր անոնց վրայ տեսած էի ութը օր առաջ Սան-Սթէֆանոյի մէջ։ Արդեօք ասոնք մեռնելու մարդիկը չե՞ն։ Զանազանայի մէջ կանգ կ'առնենք։ Կայարանը բաղմաթիւ կառախուձերով լեցուած էր։ Կայարանապետը կ'ըսէ թէ այս խնդումին պատճառը այն է որ Էսքիշեհիր և Լիւլէ Պուրկազ բոլոր հաղորդակցութիւնները խզուած են և ամէն կառախուձ կանգ կ'առնէ Սէյիտլէրի մէջ։ Կ'ըսուի թէ Պապա Էսկի և Լիւլէ Պուրկազ զրաւուած են։ սակայն եթէ սուտ բան մը կայ, այն է թէ ռազմամթերքով և պիշաղով լեցուն վագոնները կը սպասեն, որոնք երբեք չպիտի կրնան իրենց սահմանուած տեղերը հասնիլ։ Ընկերս, որ կայարանի մը մէջ քանի մը ապտներու հետ խոսակցած է, երբ կը վերադառնայ, օթեւանարանի մէջ զինք կը սարսափեցնէ։ Անկիա կ'ըսէ թէ՝ այս ապտները սակաւին չեն գիտեր թէ՝ իրենք ալ զօրաբանակին կը պատկանին։ Սակայն անոնցմէ մէկը բան էր թէ 24րդ զօրաբանակին կը պատկանի, մինչդեռ Օսմ. Պատերազմը 14 զօրաբանակ միայն ունի։ Կ'երթամ թէ՝ պատերազմին նախօրեակին զօրաբանակներու նոր բանաձեւ մը ըրած են։ Զանազանայէն երեկոյ եւեթ ճամբան սակաւ կը գտնուայ։ Կամ ալ՝ մի բոլոր երբեք ճամբայ չկայ։ Փոսերուն վրայէն կը ցատկենք և մեր ուղղութեամբ կը քարշեն անցիկներուն դրութեամբ թնդանօթներու կարաւան մը, որոնք ալէկ կամ գէշ չուանով կապուած են ձիոր սայլերու անիւներուն զրոս հիներ կը քաշեն։ Կը մտնենք նեղ կիրճի մը մէջ, որ զինուորներով լեցուած է։ Անոնք իրենց հետ կը քարշեն խեղճ Ջորիներ, որոնք բեռնաւորուած են և ուղղակիօրէ կը կրեն։ Ուրիշ զինուորներ գրաւած են բարձրութիւնները, ուր նոր խրամներ բացուած են։ Ասոնք Ամբարնայի լեռնաշղթային դէմ գրաւած ամրութիւններ են, որոնք Թուրքերու վերջին պահնէները կը կազմեն։ Տասը քիլոմէթրէ աւելի տեւողայս կիրճը 4ու կէս ժամէն կ'ելնենք։ Քիչ մը յետոյ այս կիրճը կ'ընդարձակի և կ'երթան Սինէքլիի և Զէբքէսբէյի միջև տարածուող անհուն դաշտը, որ մինչեւ Զորլու և Սէյիտլէր կ'երկարի։ Այս դաշտին վրայ է որ կը մղուի դերագոյն ճակատամարտը և ուր Նազըմ և Ասատուլլահ փաշաներ 475,000 հոգի բաղկացած բանակ մը ժողված են։ Սակայն ո՞ւր են այս 475'000 մարդիկը։ Նախ հազիւ քիչ մը բան կրնայ որոշուիլ։ Հորիզոնին վրայ գեղեցիկ և կանաչի մօտեցող զոյներով ալիքներ միայն կը տեսնուին։ Այս ալիքներուն խորը գլուղեր կը տարածուին։ Զախ կողմն է Զէբքէս-քէոյ պատերազմական նախարարին բանակատեղին։ Աւելի հեռուն, Զօրլուն, ուր կը գտնուի Ասատուլլահ փաշայի բանակատեղին և հոն են նաեւ օտար թղթակիցները։ Հորիզոնէն անդին Լիւլէ Պուրկազ կ'երեւի, ուր թշնամի զօրագունդեր կան։ Աջակողմը Սթրանցայի շղթան կ'երկնցնայ, որուն վրայէն տակաւին Թնդանօթի ձայներ կը լսուին։ Աւելի չենք կրնար առաջանալ, որովհետեւ սպաները մեզ տասն անգամ կը կեցնեն և կը քննեն մեր օթոմոպիլին մէջ գտնուողները։ Աւելի առաջ չենք կրնար երթալ, որովհետեւ զինուորական գօտին ճիշտ մէջ տեղն ենք։ Պէտք է հոս գտնալ գեղի երկաթուղիի առաջին կայարանը։ Սինէքլիի կայարանը եկանք, ուրեկ վիրաւորներու և փախստականներու կառախումբ մը կը մեկնէր։ Գոնքարթիմանի մը մէջ մտայ ուր արդէն 40 հոգի իրարու վրայ դիզուած էին և հոս գոյութիւն։ Բայց կառախումբը 60 քիլոմէթր ճամբան 6 ժամէն առաւ։ Գիմացս նստած էր կին մը, որ կը դողար և որուն աչքերուն մէջ սարսափի արտայայտութիւն մը կար։ Ճամբուն վրայ հայերու հանդիպեցայ, որոնք քիչ մը ֆրանսերէն զիտէին և անոնց միջոցով հարցաւորեցի այդ կինը։ Անկիա Էսքիշեհիր էր և Լիւլէ Պուրկազի մէջ երեք օր ապասած էր կառախումբ մը գտնելու համար։ Անկիա ճնշի պատճառ թէ՝ Էսքիշեհիր մէջ ամէն ինչ հանդարտ էր։ Աւտուրնէ մինչեւ իրիկուն անընդհատ թնդանօթի ձայներ կը լսուին։ Մեծ կրակատներ կան քաղաքին մէջ, սակայն երբեմն երբեմն աւտոմեքերը հրդեհ կը պատճառեն և հրդեհը մեծ ուժերով կը գործէ։ Կառակալ Շեւքքի փաշա 14 զինուորի պատկերներ հրացանի ընտել անուած է։ Այս կինը այս բանէն չէ որ կը դողայ, այլ այն տեսարաններուն համար, որոնք պարզուած են Պապա-Էսկիի մէջ խառնապնուն։ Անկիա տեսած է որ իր մօտ մարդիկ կ'իյնան անձնին գնդակներու տակ։ Յետոյ սատեր մը ծռեցաւ այդ դիակներէն մէկուն զլխին վրայ և անկէ բան մը առաւ։ Յետոյ այդ միւսներն սատերը նետուեցաւ իր վրայ և խլեց ծրարը, զոր իր ձեռքին մէջ ունէր։ Անոր հարցուցի թէ անկիա գողութիւն կ'ընէր. «ոչ բաւ, անկիա կ'ուզէր իմ ձեռքի հացս խլել։» Պատերազմի դաշտին վրայ արդէն ամենքան մարդիկ կը սպաննուին օրի կամ պարտականութեան բերումով։ Անօթութիւնն՞ համար ալ պէտք էին սպաննուիլ։»

ՆԱԶԸՐ ՓԱՇԻՆԻ ՆՈՐՈՎԸ

Նազըմ փաշայի անտիպոնելի բաւականութիւնը և այն անխոնջելի վստահութիւնը որով երբեք չդադրեցաւ ծանուցանել իր բանակին մօտալուտ յարձակման սկսելու կոչմ. պատրաստ վիճակի մը մէջ գտնուիլը, սքանչացման արժանի են։ Անտարակուսելի է որ օսմ. բանակին գլուխը կը գտնուի այսօր մեր այն մարգպետին որուն նկարագիրը մեծապէս կ'ապրէ բաղդի նժարին ծանրութեան մէջ, երբեմն մինչեւ իսկ անոր ազդալի կշիռը խանգարելու ասպիսն։ Ինչպէս Օսման փաշա Բլէւնայի մէջ, անոր ներկայացուցիչ մէկ տիպարն ալ ձեռքը կ'առնէ իր ցեղին ճակատագիրը և անոր պէս անսասան քաջասրտութեամբ մը կը մարգարէ անսասանութեան վստահ մը դէմ։ Եւ սակայն Նազըմ փաշայի ռազմադիտական կացութիւնը Օսման փաշայինէն չատ տարբեր է։ Օսման փաշա մայրաքաղաքին չատ հեռու՝ Պալքանների հիւսիսային կողմը կը գործէր և ոչ թէ Պոլսոյ վաթսուն քիլոմ. մօտ տեղի մը վրայ։ Օսման փաշայի դերն էր նպաստաւորիլ և օգտակարապէս գործածել թուրք զինուորին սանձ մեծ ժամանակ յատկութիւնը եղող այն անսպառ չարքաշութիւնը զոր ան ցոյց կուտայ պաշտպանական կռիւի ժամանակ և որ այս անգամ ալ նորէն երեւան եկաւ իր բովանդակ փայլովը՝ Լիւլէ Պուրկազի ճակատամարտին մէջ։ Օսման փաշա չէր կրնար յանկիսի բաց դաշտի վրայ զինուորական չարժումներ ընել այսօրուան պուլպար բանակին նման ճկուն ու դիւրաշարժ բանակի մը դէմ։ Եւ մինչ որ մեծ տարբերութիւն մը կայ երկու զօրաբանակներուն միջեւ, սա է թէ Օսման փաշա պատերազմին սկիզբն և պատերազմին բաղդը դեռ վճռուած չէր՝ երբ պատմութեան մէջ Բլէւնայի պաշտպանութեան հիանալի գլուխը բացաւ։ Մինչ Նազըմ փաշա երկու ճակատամարտներէ (Բիրք-Քիլիսէ, 24 հոկտ. Լիւլէ-Պուրկազ 31 հոկտ.) ետքն է որ կը մտադրէ յաջթական հակառակորդ մը եւս մղել և զայն յաղթահարել։ Իր ռազմավարական կացութիւնը, որ իր նահանջին պատճառ եղաւ վատթարացած է, Նազըմ փաշա ստիպած է մնալ այն տեսակ դիրքի մը վրայ, որ նեղ ըլլալուն դժուարութեամբ կրնայ իր չարժումները կատարել։ Փաշան այդ անկիւնին մէջ թխմուած ըլլալով, ալ չկրնար իր թեւը երկնցնել որ զարնէ առանց հանդիպելու պատին և կամ առանց իր աջ ու ձախ կողմերը զգալու ծովը, որ թէեւ իր գործողութեանց մէջ զինքը կը նեղէ, բայց իր օգնական ուժեր ստանալուն ալ մեծապէս կը նպաստէ։ Սեւ ծովն է այդ ծովը որ դէմ փոխադրութեանց համար օգտակար կը հանդիսանայ, քանի որ ան՝ Մարմարայէն օգուտ մը չկա և քանի որ Եգէական ալ զոցուած է։ Էրզրումի Նիզամիկներն կրնան դեռ Անատոլուն հասնիլ։ Նոյն զաւառը կարելի է դեռ իր բոլոր զինուորներէն մերկացնել, քանի որ այս ժամուս Ռուսիոյ խաղաղասիրական տրամադրութիւնները և Կովկասի սահմանագլուխներուն վրայ իր անաջրժութիւնը այլ եւս ո՛ և է կասկած չեն վերցներ։ Սուրիոյ Զ. զօրաբանակը և իր անհամեմատ բէրիֆները արդէն սկսած են Տաւրոսեան լեռնաշղթայէն անցնիլ, երկաթուղիով փոքր ատ փոքր Հայասար Փաշա գալու համար, Անատոլի ուժեր, որոնց Նազըմ փաշա կ'սպասէ։ Այդ ուժերուն մինչեւ հանդիպը սպասել զլացող և մինչեւ այն ատեն իր դիրքը պահելու կարող անձն մըն է Նազըմ փաշա։ Բայց այսպէս կամ թէ կամ թէ հասած ուժերը իր փակուած անկնին մէջ ընդունելով, անոնք պիտի կրնա՞ն օգնել Նազըմի որ պատերազմին բաղդը վասի, մինչեւ այն ատենն որ կարողանայ յարձակողական սկսելով Պուլկարներուն գրաւած երկիրները եւս առնել։

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԷՍԻՐՆԷԻ ՄԷՋ

Էսքիշեհէր 25 Հոկտ. թիւով հետեւեալը կը գրէ Մարեմի մասնաւոր թղթակիցը.— Անկիսելի է որ Պուլկարները յանգուցն յարձակողականով մը քանի մը օրուան մէջ յառաջացած են մինչեւ Էսքիշեհիր պարիսպներուն տակ։ Անոնց զինուորները կը տարածուին Քրքք Քիլիսէէն մինչեւ Մատթաֆա Բաչա, Զէրմէն Օրթաքէոյ և կաղնի Էլիլ Պուրկազ երթալ մինչ Պոլսոյ միացնող երկաթուղիի գիծը կարելու համար։ Սպասողները թոյլ տուին որ Պուլկարները չառնեն մասնաւոր Էսքիշեհիր, որպէս զի զանոնք բերեն իրենց թնդանօթներուն հասողութեան տակ և անոնց վրայ թընթանօթի կրակ անցան։ Հոկտ. 22ի կռիւին մէջ պուլկար ուժերը Գասաբ քէոյի Մարաչի Ագաուսարի մէջեւ ուղիղին Մուրիցայէն անցնիլ և բերդերուն կրակը պատնէշ կողմնակի կերպով սասանարկեց։ Կ'ըսուի թէ անոնք 19 հազար մեռեալ ունեցան իսկ Թուրքերը 5 հազար։ Բազմաթիւ վիրաւորներ և գերիներ կան, ուստոյ մէջ կը գտնուին երկու գնդապետ և սպայակոյտ։ Երեք սպայ։ Մարաչի և Գասաբքէոյի մէջեւ սասրածուած գաչաը լեցուած է դիակներով։ Հիմա Պուլկար բանակը եւս կը քաշուի Մուսթաֆա բաչայի վրայ։ Սակայն կ'ըսուի թէ անոնք Էլիլ Պուրկազի կողմէ, Սէյիտլէրի մօտ սենամիթներով օգը հանած են երկաթուղիի գիծը։ Եթէ սուրիպ սասրդ է մեր հաղորդակցութիւնները պիտի խզուին Պոլսոյ հետ։ Հեղինակաւոր աղբիւրէ կ'իմանամ թէ Պուլկար փոքրաարները Իսլամներու անօթքը հնչեցուցած են և Նիզամիէի վաշտերը երբ այսքան նուազական աղօթքի մը համար ծոած են, Պուլկարները խնայեալ կրակ մը սեղացուցած են անոնց վրայ։ Այսպիսի արարքներու գնահատումը կը թողում քաղաքակիրթ ազգերու զինուորական իշխանութիւններուն։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԱՆԼԵՌՈՒԹԻՒՆ

Պուքրէջ, 5 Նոյմ.— Կառավարութիւնը ստացաւ Բուանքարէի ծանուցագիրը, որ կ'առաջարկէ հերոական գեղարուեստագիրդ մը գտնելու մեր ամենէն, Պալքանեան խնդիրը լուծելու համար։

Բարիզ.— Ռուս կառավարութիւնը նպաստաւոր պատասխան տուաւ Ֆրանսական առաջարկին և պիտի ոչ որ Ռուսական մասնակցի այս գեղարուեստագրդութիւն։

ՈՒՍՍԱԿԱՆ ՇԱՆԴԱՆԱՒՈՒՆ ԺԱՄԱՊԱՆՈՒՄԸ

Քուսական յանձնաժ. մը, որ երկու կամ և երեք ծխնելոյզ ունի և ներսիկ գոյնով ներկուած է, երկէ Պոլսոյ նստաստանդիսոը ժամանեց։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԻՐ

Կայս. Իրատէ եղած ըլլալով խաղաղական մարտանաւի մը Պոլիս գալուն համար, երկէ յիշեալ մարտանաւը Տարանտէլէն անցաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ծերակոյտի նախագահ Ֆէրիա և Տամաս Ֆէրիա փաշաները Պատերազմական նախարարի փոխանորդին հետ խորհրդակցութիւններ կատարեցին ներկայ կացութեան վրայ։

*** Ծովային նախորդ նախարար Թուրչիտ և միւսիր Իսրահիմ փաշաները երկէ պատերազմական նախարարի փոխանորդին հետ տեսակցեցան։

*** Պոլսոյ ոստիկանութեան ընդհանուր անօրէնը երկէ Պատերազմական տան նախագահին հետ տեսակցեցաւ ներկայ կացութեան վրայ։

ՆԱԶԸՐ ՓԱՇԱՅԻ ՎԻՐՔԻՆ ՁԱՆԳԷՐԸ

Թանի կ. Պոլսոյ թղթակիցը կ'ըսէ թէ հոկտ. 31ին Թուրքերը յանսանական ջանք մը ըրած են, իրենց կացութիւնը բարւոքելու համար։ Զորլուի և Սթրանճա գիւղին միջեւ համախմբուած են։ Երկու զօրաբաժիններ զրկուած են Կ. Պոլիս, իբր օգնական ուժ։ Բայց Պուլկարները պաշտպանութեան մատնած են զանոնք և Զօրլուն, Սթրանճան ու Ռոմանոֆոն գրաւած են։ Շեվքեթ Թուրզուտ փաշա 20,000 հոգի հանած է Միտիա և դէպի Վիզէ կը յառաջանայ, Բուլգարիէֆ զօրավարին զինուորներուն դէմ։ Թուրքերը, բարբարոսն պատասուած են, բայց չի գիտցուիր որ իրենց նաւերը սպասնամած են թէ դէպի արեւմուտք քաշուած են։ Յետոյ Թանի առաջ կը բերէ Նազըմ փաշայի հեռագիրը, որ օսմ. բանակին յառաջխաղացումի կը ծանուցանէր։ Թարգմ կը հերքէ այդ լուրը։

*** Կ. Պոլսոյն նոյեմբեր 1 թուով կը հեռագրեն Թանի.— Մակեդոնիոյ և Իսրիրնէի Թուրք զինուորներուն կացութիւնը բաւականական է։ Նազըմ փաշայի բանակը, որուն վրայ դրած էին իրենց վերջին յոյսը, ի փախուստ կը դանայ։ Հաղորդակցութեան բոլոր գիծերը խզուած են։ Էսքիշեհիրի կղզիացած է։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՁԳԵՐԸՆԵՐՈՒՆ ԱՆՆԱԿՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Պերլին, 2 Նոյեմ. (Ժողովրական թղթակցէն.— Գերման սպայ մը, որ Թուրքերուն հետ կը կռուի, իր կնոջ զրած է թէ Նէպամիի զինուորները արիաբար կը կռուին, բայց բէսիֆները խայտ կուտան պուլկարական թնդանօթներուն առջեւ։ Մեռոց որ, թուրք թնդանօթաձիգները չեն կրնար ազդու կերպով պատասխանել։ Կ. Պոլսոյ գերման դեսպանատան մէջ դարմանուող թուրք սպաներն ալ կը հաստատեն այդ լուրը։

ԳԵՍԱՐԻՆ, ՓԱՇԻՆԻՑ

ԱԶԱՏԱՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՕՏԱՐՈՒՆԷՆ ՀԱՄԱՐԸ

Պոլսէն Նոյ. 2 թիւով հետեւեալը կը հեղգրէ «Մարէէ»ն մասնաւոր թղթակիցը։ Դեսպանական մարմինը նեղսա գտնուելց երկրորդն վերադարձն նոխանանաթեան տակ կացութեան ներկայացնելիք ամէն հանգամանաթիւնը նկատի ունենալու և մասնաւորապէս քիներու համար Պոլսոյ Ներսոյա. գանագան գաղմանամասերուն ապահովութիւնը։ Ես հարցուցի վարչապետն թէ կրնա՞յ ըլլալ որ պան մը կացութիւնը վրդովի։ Թեամիլ փաշա պատասխանեց ինծի. «Մենք բոլոր հարկ եղած միջոցները ձեռք առած ենք։ Ես անձնական պատասխանատուութեամբ կ'ապահովեմ Պոլսոյ մէջ բոլոր գանազանները»։

Մ. ԲՈՒԱՆՔԱՐԷՅԻՆ ՆՈՒԷՐԸ

Ֆրանսայի վարչապետ Մ. Բուանքարէ 15 հազար ֆրանք նուիրեց Ֆրանս. Կարմիր Խաչին այն մասնասամբերուն համար, որոնք Պալքանները պիտի երթան վիրաւորներու դարմանման համար։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

Պոլսոյ պին. պահպան Մէհմէտ Թեվֆիկ փաշա, Ա. զօրաբանակի հրամանատար Մէհմէտ փաշա և քաղաքապետը Նէրքիսն Նէրքիսի գործոց նախարարին մօտ նեռա գումարելով երկար խորհրդակցութիւններ կատարեցին քաղաքին բարեկարգութեան միջոցներու մասին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԽԵՂԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մատթաֆա Փաշային Նոյեմբեր 1 թիւով կը հեղգրէ Մարեմի.— Թուրքերու նոր խեղդութիւններուն լուրերը կը բերին հոս արեւելեան բանակին զինուորները և սպաները։ Գրքի Քիլիսէի դրամատնէն եւեթ թուրք զինուորները ապատանած էին Գալաթիի վերը և Պուլկարներու կրմէ բռնուն յարձակումի կ'ենթարկուէին։ Այս ատեն թուրք զինուորները հեռաւոր գրքի 15րդ գունդին քրիստոնեայ զինուորները ատեն մը տարին և անոնց բոլորն ալ Ջարդեցին։ Յետոյ գացին տեղւոյն պուլկար ծեր քահանան բանի բերին և դան հանելով, եւեթ աչքերը փրցուցին տարին դարով, ապոր մարաբը վրդովցին, քիթը յօշոտեցին և վերջապէս գոյն ճղմեցին քարի տակ։ Սակայն բոլորը այս չէր։ Մինչեւ թուրք զինուորները սպանէս կը մեռցնէին քահանան, ուրիշ զինուորներ քահանայն կիներ ու գուսանները բերին անոր դիակին առջեւ և զանոնք ալ սպանեցին հոն։

ԼԻՒԼԷ ՊՈՒՐԿԱԶԻ ՇՈՒՐՋ ՏԵՍԱԿ ՀԱՅԱՐ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԻՆՆԱՆ

Մատթաֆա Փաշային Նոյեմբեր 1 թիւով կը հեղգրէ.— Լիւլէ Պուրկազի Թուրքերու կողմէն գրաւուելէն առաջ տեղի ունեցած կռիւը մասնաւորապէս Թուրքերուն մեծ կորուստ պատճառած է։ Կ'ըսուի թէ օսմանցիները 10 հազար մեռեալ ունին։

ՔԼԻՔՏԻՆԱՆՏ ԹԱԼԴԻՒՐԸ ՄԱՍՍԹՈՒԱՀԱՍ. ՓԱՇԱՅԻ ՄԷՋ Կ'ՕԳՏՎԻ

Մատթաֆա Փաշային Նոյեմբեր 1 թիւով հեղգրէ Մարեմի.— Ֆերտինանտ Թաղաւորը Սոֆիա Զակորայէն (Լակի-Զապրա) հոս հասաւ այս առաւօտ օթոմոպիլով։ Սպասեր կ'ընդունէցին իրեն։ Թաղաւորը գնաց եկեղեցի, ուր Սոֆիա Զակորայի Մէտրոպոլիտը հանդիսաւոր արարողութիւն մը պիտի կատարէր, իբր գոհարանութիւն պուլկար յաղթանակներուն համար։ Թաղաւորը յետոյ այցելեց քաղաքին զօրանոցներու և հասակեցաւ զինուորներու և սպաներու հետ։ Յետոյ հիւանդանոցները երթալով այցելեց վիրաւորները և զանոնք չնորհաւորեց։ Թաղաւորը Մատթաֆա Փաշայի մեկնելէ հետ Մարիցայի մեծ կամուրջին վրայ տեսաւ պատերազմի թղթակիցներու խումբը։ Մեզի ծանուցաւ և հարցուց թէ ինչպէս կը անենք գայլի կեանքը և պատերազմի տուած անհանգստութիւնը։ Թաղաւորը յետոյ Սոֆիա Զակորայի ճամբէն հեռացաւ։ Պուլկար օգնականները այս առաւ հոս բազմաթիւ խոնջեր բերին Լիւլէ Բուրգասի վրայ։

ԷՍԻՐՆԷԻ ԱՌԱՐԱՆՈՒՄԸ ԵՒ ԱՆՆԱՁՆԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Սոֆիայէն Նոյեմբեր 2 թիւով կը հեղգրեն Թանի թէ Նոյեմբեր 1ի առաւօտեան Էսքիշեհէր բան մը կերպով ոմբահարուած է։ Զրոյց կը չրջի թէ բերդաքաղաքը անձնատուր եղած է։ Քանի մը պուլկարական սատանաներ Էսքիշեհի չարքը կը սատանեն, հետազոտութիւններ կատարելու համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԾԱՆՐԱԿՑԻՌ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ ԱՆՇԱՄԱՁԱՅՆ

Ստոյգ ապրիլ մը կ'իմանանք թէ պալքանեան պատերազմին մէջ չէզոքութիւն պահելու համար Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ կատարուած բանակցութիւնները եւեթ մը չյանգելով, վերջին պահուն այս մասին երկու ազգութիւնց միջեւ բանակցութիւնները խզուած են։

ԼՈՅՏԻ ՀՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍՏՈՅԱՆ ՀԻԱՇԱՆԳԻ

Աւստրիական կառավարութիւնը թէ և Ռուսիոյ միջեւ կատարուած բանակցութիւնները խզուեան վրայ, ծանրակշիռ դիպքերու ի նախատեսութիւն, հրամայած է Արեւելեան և մասնաւորապէս Սեւ ծովու սուտական ջուրերու մէջ զանուած Լոյտի ընկերութեան դիտանաւերուն որ իրենց ունեցած զեռը պարզելով ընդ դիմի՝ անունց նոր բեռ անելու խնդրն չարգելնի միջազգային հանրութեան ներքեւ գտնուելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մայրաքաղաքիս մեծ զեղեցանանանելին մինչ զինուորական կրթարան դարձուած է որ այս պատերազմին կրած յաջողութիւններուն պատիւ երթար տանն Պուլկարներ ինքզինքնին պիտի ցրնուն գտնել։ Պուլկարիոյ զինուորական ոյժը ալ ոգեւորած է և Թուրքիոյ դէմ ալ տակաւին կարգալիութիւնը չունի։ Այս դէպքը յայտարարած է նաեւ որ զօրաւոր Մանչուրիա Մանչիսթր փաշա ճշմարիտ դիցարան դարձեր կը գտնի թշնամիին հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԷՏԻՐՆԷԻԻ ԱՌՋԵՒ

Երկէ վերջ ուշ ատեն ստացած լուրերու հանգամանքներ Էսքիշեհի օսմ. զօրաբանակը քաղաքին հարաւային կողմը արդէն ամբարտակ մը մնացած է, որուն մէջ Պուլկարները չի կրնային զինուիլ հոս քաղաքը։ Օսմ. զինուորները թշնամին հանգամանքներ հանձնարարած բլրոյս են այնպիսի ծրարի մը վրայ, որուն գաղանիքը Ֆրանսական առաջարկութիւնը կը սրնէ։ Մ. Բուանքարէի առաջարկը սերտ թիւանց կը պարտադրէ պարբնական թերարդիին մէջ հոգային գրաւման մասին անչանխնդիր ըլլալ։ Երբ հարկ ըլլայ Պալքաններու մէջ հոգային ձեռնարկութիւններ կատարել։ Աւստրիա այդ մասին խօսք անգամ լսել չուզեր։ Եւ սակայն Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին այս առաջարկը ամենամեծ զարհուրանք առաջ բերած է Վիեննայի մէջ. քանի որ դեռ երկու չաբաթ առաջ կոմս Պերխթոլտ Դաշնակցային ժողովին առջեւ խոսած ճառին մէջ բացէ ի բաց յայտարարեց թէ Աւստրիա Պալքաններու մէջ ամենամեծ չահեր ունի, զորս ի պահանջել հարկին ամենամեծ կրքովով պիտի պաշտպանէ։ Այս իսկ պատճառաւ Մ. Բուանքարէի առաջարկը պաշտոնական չրջանակներու մէջ դիմաւորուեցաւ անընդունելի կը նկատուի։ Աւստրիա Պալքաններու մէջ այն տեսակ չահեր ունի, որոնք Բարիզի Սակարանին մէջ արժեթղթոց գիներու եւեւէջին առաջ զարկի չեն կամ մեռեալն չատ ուելի բարձր են։

(Շարունակութիւնը կարդալ չորրորդ երես)

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԾԱԳՈՒՄԸ ԵՒ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՈՒՎԿԱՐԵՄՈՒ ԷՋՔԸ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՑՄԱԿԵՐՊԻՉ

Ֆրանսայի ծանօթ հրապարակագիր Պ. Մարսէլ Շէրտան յօդուած մը հրատարակած է Մակեդոնիոյ մասին։ Ցօդուածէն գլխաւոր մասերը կը քաղենք առոյգ։—

Մակեդոնիա տարիներէ ի վեր թատերաբեմ եղած է կրօնական ու ցեղային վէճերու։ Այդ վէճերուն ինչ ըլլալը հասկնալու համար, պէտք է անդրադառնալ Մակեդոնիոյ ցեղերուն և կրօնքներուն վրայ։

Մակեդոնիոյ մէջ կը գտնուին սլաւներ, ատենաւէտ հելլէններ, Թուրքեր և հրեաներ։ Սլաւները երկու ճիւղի կը բաժնուին, որ է սերբ և պուլկար։ Սակայն ամէնքը՝ Պերլինի դաշնագրին կնքումէն յետոյ, սերբերն ու պուլկարները լեզուներու վրայ հիմնուած պահանջներ մը կը խօսէին, որուն մէջ Թուրքերէն ու հելլիներէն բառեր կան։ Մեծ ազգային բրօքականներու հնարիւ, Պուլկարը՝ բիւր բացորոշ հիշողութիւն բաժնուեցան Եւ ... ու ազգամոլութեան առ-ասիէտով։

Լատինաւէտ հելլիները բուն հելլինուհիներն և Ուլտոնիէն կը բաղկանան։ Յոյները մեծ մասամբ կը բնակին Սելանիկի մէջ և Արշիպելագոսի կղզիները։

Այստանցիներուն ծագումը յայտնի չէ։ Թուրքերը յաղթական ինքնօրէնութեան, այսինքն Պատրիարքարանի կամ Իկզարքարանի տէր չըլլալուն, երբեք ասոնց արգելքներու քաշած են։ Սակայն յետոյ Հին Սերբիոյ կողմերը Սկիւտի շրջանակին մէջ խիստ կարեւոր արդիւնքներ ձեռք բերուած են։

Յոյները, իրենց Պատրիարքարանին զօրաւոր աջակցութեան շնորհիւ, մեհլալ իսէաի ցնորքներով ազդուած են, և քիւանդական կայսրութիւնը վերահաստատելու յոյսով օրօրուած են։

Թուրքերուս նախարարներէն ոմանք երկար ատենէ ի վեր ձար մը կը փնտռեն Մակեդոնիոյ Ուլտոներէն օգտուելու համար։ Ասոնք կ'ուզեն ի հարկին Մակեդոնիոյ Ուլտոներ Թուլկարիոյն ձգել և Ֆերտինանտ Թագաւորին գործելու ազատութիւն մը տալ։ Ասոր փոխարէն Ռումանիա կ'ուզէ պուլկարական Ռուսչուք, Միլիսթրէ, Վարնա և Շումլու քաղաքները իրեն կցել։ Մեծարը հրեան պիտի ելլէ թէ Ռումանիոյ չէզոքութիւնը օրքան սուղ պիտի գնէ Թուլկարիա։

1908էն, այսինքն Թուրք խզախութիւնէն առաջ, Մակեդոնիոյ մասին Ցուսատանի, Թուլկարիոյ և Սերբիոյ ըրած պահանջումները ներսիսկ ու անհաշտ ըլլալուն, այդ ազգային բրօքականները արեան ծովի մը մէջ մեռած են Մակեդոնիան։

1902ի դէպքերուն հետեւանքով, Եւրոպական տէրութիւնները սկսան գործունէութիւն ցոյց տալ։ Բ. Դուռը հաւանեցաւ որ ընդհանուր քննիչ մը նշանակուի Մակեդոնիոյ համար և մէկ ասա ու մէկ աւստրիացի քաղաքական քննիչ ղրկուի հոն։

Այսկէ զատ Մակեդոնիոյ ոստիկանական կազմակերպութիւնը յանձնուեցաւ Եւրոպացի սպաներու։ Մակեդոնիոյ մէջ այս ձեւ առաջ Եւրոպական քննիչներ։

1905ին Լիմասան մէջազգային յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ 1907ին, Ռուսիա և Աւստրիա օրինագիծ մը պատրաստեցին գաւառի կազմակերպութեան բարեփոխման համար։ Սակայն Վիէննայի և Բեղերպուրգի դաշինքներուն միջեւ համաձայնութիւնը խափանուած ըլլալուն, Ռուս արտաքին գործոց Նախարարը Անգլիոյ հետ բանակցութեան ձեռնարկեց, մակեդոնական խնդիրը բոլորովին Եւրոպական խնդրի մը վերածելու համար։

Անգլիոյ թագաւորը և Ռուսիոյ Զարը 1908 յունիս 9ի տեսակցութեան միջոցին, որ Բէվալի մէջ տեղի ունեցաւ, համաձայնութիւն գոյացուցին որ Եւրոպական քննիչները ընդարձակուի։

Այդ լուրը տարածուելուն պէս, Երիտասարդ Թուրքերը փութացուցին յեղափոխութիւնը և Բէվալի տեսակցութենէն 45 օրէն առաջ, Սահմանադրութիւնը հռչակեցին։

Ազգային բրօքականը 1910ի առնելու վերջ գաւառ։ Այլեւս պէտք չէր մնացած անոր։ Արդարեւ, Մակեդոնիոյ մէջ բացորոշապէս իրենց տերպ և պուլկար ըլլալը չպատկանող պատերու իրենք մի միայն կար։

Նախապէս իրարու ոխերիմ թշնամի եղող Յոյները, Սերբերը և Պուլկարները քիչ ատենի մէջ համաձայնեցան։ Թուրքիոյ ներքին քաղաքական կացութիւնը հետզհետէ ծանրակշիռ դարձած ըլլալուն, Մակեդոնիոյ քրիստոնեաներուն համաձայնութենէն անմիջապէս եաքը և գրեթէ միեւնոյն ատեն Աթէնքի, Սոֆիայի և Պելկրատի դաշինքները միաբանեցան։

Այդ քաղաքական մերձաւորութիւնը եղած է նախաքանը այն զինուորական համաձայնութեան, որուն արդիւնքը կը տեսնենք այսօր։

Եթէ Թուրքերը յաղթական հանդիսանան, Պալքանեան տէրութիւնները բարձրացուս ու անտեսուսկ պարտութեան պիտի մատնուին։

Այդ պարտութիւնը մեծ նուաստացում մը պիտի ըլլայ զանա և օրինաւոր պետութիւն մը եղող Ռուսիոյ արժանապատուութեան համար։

Արդիւնքը սա պիտի ըլլայ որ Աւստրիոյ մէջ սրբոյ պատերազմ հռչակելու հոսանքը գերիշխանութիւն հաստատի։ Ակէ առաջ, Թուրքերուն յաղթութիւնը գերմաններուն ազդեցութիւնը պիտի աւելցնէ կ. Պոլսոյ մէջ։ Աղդարեւ, Թուրք բանակը գերմաններուն կողմէ վերակազմուած ու մարզուած է։ Ակէ զատ, Սուլթանին փառքն ու ազդեցութիւնը մեծապէս պիտի աւելնայ և Երիտասարդ Թուրքերոյ հետապնդած նպատակը, այսինքն իսլամական միութիւնը պիտի զօրանայ։

Իսլամական միութիւնը մեծ դժուարութիւններ պիտի պատճառէ այն տէրութիւններուն, որոնք իսլամական երկիրներու վրայ կը տիրեն։

Իսկ եթէ պարզանեան պետութիւնները յաղթական ելլեն, Թուրք տիրապետութիւնը մեծապէս պիտի նուազի Եւրոպայի մէջ։ Եթէ երբեք Պուլկարիա գրաւէ Մակեդոնիան, ան գէրս պիտի վտարի զայն։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽՈՒՆ

ԻՆՉՊԷՍ ԱՅՍՕՐ ԱՂԼՅՈՒՆԵՐԸ ԵԿԱՆ

ԴՈՒՐ-ԲԷՅԻՐԻ ՉԱՐՅԱՒ ՍԻՐԱՑԱՀԻԼ ՕՍՄԱՆՅԻՆ ԲԷՐԻՍՈՅԵԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱԿՐԱՆՔԸ

(Խմբագրական «Ն. Ֆ. Բէհսէ»ի)

Արեւելքի մէջ հետզհետէ յեսախազաց չարիւսի մը տեսնելու վրայ է։ Եթէ Ռարից Մոգէն մինչեւ Վիէննա և Բէչիա տարածուող այս ընդարձակատարածութիւնը գերմաններուն ազդեցութիւնը պիտի աւելցնէ կ. Պոլսոյ մէջ։ Աղդարեւ, Թուրք բանակը գերմաններուն կողմէ վերակազմուած ու մարզուած է։ Ակէ զատ, Սուլթանին փառքն ու ազդեցութիւնը մեծապէս պիտի աւելնայ և Երիտասարդ Թուրքոյ հետապնդած նպատակը, այսինքն իսլամական միութիւնը պիտի զօրանայ։

Իսլամական միութիւնը մեծ դժուարութիւններ պիտի պատճառէ այն տէրութիւնց, որոնք իսլամական երկիրներու վրայ կը տիրեն։

Ռումանիոյ նախարարներէն ոմանք երկար ատենէ ի վեր ձար մը կը փնտռեն Մակեդոնիոյ Ուլտոներէն օգտուելու համար։ Ասոնք կ'ուզեն ի հարկին Մակեդոնիոյ Ուլտոները Թուլկարիոյն ձգել և Ֆերտինանտ Թագաւորին գործելու ազատութիւն մը տալ. ասոր փոխարէն Ռումանիա կ'ուզէ պուլկարական Ռուսչուք, Միլիսթրէ, Վարնա և Շումլու քաղաքները իրեն կցել։ Մեծարը հրեան պիտի ելլէ թէ Ռումանիոյ չէզոքութիւնը որքան սուղ պիտի գնէ Պուլկարիա։

1908էն, այսինքն Թուրք խզախութիւնէն առաջ, Մակեդոնիոյ մասին Ցուսատանի, Պուլկարիոյ և Սերբիոյ ըրած պահանջումները ներսիսկ ու անհաշտ ըլլալուն, այդ ազգային բրօքականները արեան ծովի մը մէջ մեռած են Մակեդոնիան։

1902ի դէպքերուն հետեւանքով, Եւրոպական տէրութիւնները սկսան գործունէութիւն ցոյց տալ։ Բ. Դուռը հաւանեցաւ որ ընդհանուր քննիչ մը նշանակուի Մակեդոնիոյ համար և մէկ ասա ու մէկ աւստրիացի քաղաքական քննիչ ղրկուի հոն։

Այսկէ զատ Մակեդոնիոյ ոստիկանական կազմակերպութիւնը յանձնուեցաւ Եւրոպացի սպաներու։ Մակեդոնիոյ մէջ այս ձեւ առաջ Եւրոպական քննիչներ։

1905ին Լիմասան մէջազգային յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ 1907ին, Ռուսիա և Աւստրիա օրինագիծ մը պատրաստեցին գաւառի կազմակերպութեան բարեփոխման համար։ Սակայն Վիէննայի և Բեղերպուրգի դաշինքներուն միջեւ համաձայնութիւնը խափանուած ըլլալուն, Ռուս արտաքին գործոց Նախարարը Անգլիոյ հետ բանակցութեան ձեռնարկեց, մակեդոնական խնդիրը բոլորովին Եւրոպական խնդրի մը վերածելու համար։

Անգլիոյ թագաւորը և Ռուսիոյ Զարը 1908 յունիս 9ի տեսակցութեան միջոցին, որ Բէվալի մէջ տեղի ունեցաւ, համաձայնութիւն գոյացուցին որ Եւրոպական քննիչները ընդարձակուի։

Այդ լուրը տարածուելուն պէս, Երիտասարդ Թուրքերը փութացուցին յեղափոխութիւնը և Բէվալի տեսակցութենէն 45 օրէն առաջ, Սահմանադրութիւնը հռչակեցին։

Ազգային բրօքականը 1910ի առնելու վերջ գաւառ։ Այլեւս պէտք չէր մնացած անոր։ Արդարեւ, Մակեդոնիոյ մէջ բացորոշապէս իրենց տերպ և պուլկար ըլլալը չպատկանող պատերու իրենք մի միայն կար։

Նախապէս իրարու ոխերիմ թշնամի եղող Յոյները, Սերբերը և Պուլկարները քիչ ատենի մէջ համաձայնեցան։ Թուրքիոյ ներքին քաղաքական կացութիւնը հետզհետէ ծանրակշիռ դարձած ըլլալուն, Մակեդոնիոյ քրիստոնեաներուն համաձայնութենէն անմիջապէս եաքը և գրեթէ միեւնոյն ատեն Աթէնքի, Սոֆիայի և Պելկրատի դաշինքները միաբանեցան։

Այդ քաղաքական մերձաւորութիւնը եղած է նախաքանը այն զինուորական համաձայնութեան, որուն արդիւնքը կը տեսնենք այսօր։

Եթէ Թուրքերը յաղթական հանդիսանան, Պալքանեան տէրութիւնները բարձրացուս ու անտեսուսկ պարտութեան պիտի մատնուին։

Այդ պարտութիւնը մեծ նուաստացում մը պիտի ըլլայ զանա և օրինաւոր պետութիւն մը եղող Ռուսիոյ արժանապատուութեան համար։

Արդիւնքը սա պիտի ըլլայ որ Աւստրիոյ մէջ սրբոյ պատերազմ հռչակելու հոսանքը գերիշխանութիւն հաստատի։ Ակէ առաջ, Թուրքերուն յաղթ

ԼՈՆԺԻՆ

ՀԱՏՐԵՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՑՆ պատրաստուած լինելու համար է Օսմ. Պատերազմական նախարարութիւնին, Միացեալ Նահանգաց, Գերմանիայ, Անգլիայ, Եւրոպայ եւ Հիւսիսային Ամերիկայի զանազան Գրատուներին, Գիտնականներու եւ այլ զանազան Թերթերու ընկերութիւնին, ինչպես նաեւ տարիներ բազմաթիւ աչառու դիտողներու հաստատութիւններուն :

Ասկի, արծաթի, սքսիաէ, ժեստաց, առէն ժեծութեամբ

Ամենարագր վարձատրութիւնի բոլոր տիեզերական ցուցահանդէսներու մէջ

ԲԱՐԻՆ, Շերաղամ. — **ԼԻՆԹՆԻ**, Արծաթեայ չրագրամ, 1873. — **ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ**, Շերաղամ, 1876. — **ԲԱՐԻՆ**, Ասկի, 1878. — **ՄԻԼՊՈՒՐՆ**, Ասկի չրագրամ, 1880. — **ՇՕՏԼԱՆԴԻԱ**, Արծաթ չրագրամ. — **ՉԱՒՐԻՆ**, Վկայագիր, 1883. — **ԱՄՍԹԵՐԴԱՄ**, Ասկի չրագրամ, 1883. — **ԱՆՇԼԷՐՈՒ**, Պատուոյ վկայագիր, 1885. — **ԲԱՐԻՆ**, Ամենամեծ մրցանակ, 1889. — **ՊԻԹԻՍԻՆ**, Շերաղամ, 1893. — **ԺԷՆԵՎԷ**, Արտաքոյ մրցման մեծագոյն անգամ, 1895. — **ՊԻԹԻՍԻՆ**, Ամենամեծ մրցանակ, 1897. — **ԹՈՒՆԳՐԻԶ**, Արտաքոյ մրցման մեծագոյն անգամ, 1899. — **ԲԱՐԻՆ**, Ամենամեծ մրցանակ, 1900. — **ՊՈՐԹՍՄՈՒԹ**, Ասկի չրագրամ, 1903. — **ՔԻԼՕՆ**, Ամենամեծ մրցանակ, 1906

Ասոնցմէ զատ Նիւյորքի, Քիւսի եւ Վաշինկթոնի Գիտարանները տակաւ է ստեղի եղեր 60 առաջին եւ երկրորդ կարգի մրցանակներ

Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Կ. ՊՈԼԻՍ, Մահմեդականաց փողոց, թիւ 44–46, Մեծ Ճուխայ

Կեղծիքէն զգաստանալու համար Լոնժին ժամացոյցներու մերկնամերան գրոյ քանզարանած թուղթերէն առաջով «Նասիպ» անուան ու հաղորդութիւն ընել կը յանձնարարուի : Ցնորական վաճառականաց մէջ կը գտնուի նաեւ Բարձրագոյն արտադրութիւն եղող և Ֆրանսական Հանրապետութեան հանրակիր թանկագոյնս Հանրապետութեան հանրակիր յատուկ նշանը կրող ասիի շվմանները. ճաշ մեկը մը, թէպէտ նաեւ թանկագին քարերով զարդարուած մատանիներ, բազուկներ, գնդակներ, ազատանշանները և այլ նմանարիական գոհարեղէններ :

ԴՐՄԵՆԵՐԻ ՍԳԻՏԱԿ ԴԵՂԱՐԱՆ

Գ. ՀԱՃԵԱՆԻ, ՍԻՐՔԷՃԻ

Պապը Ալի Ճաsskի

Ամբ պիտի գտնէք դեղերու ամէնէն Թարմը, անխարդախ, և անոնց խնամեալ պատրաստութենէն գոհ պիտի մնաք միշտ :

ԼԻՆԱՐՏՈ ՍԻՄԱՆ ՔԼՈՒԲԷՆԻ ԼԻՍԻԴՈՏ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՆԱՏՈՂ ՀԻՍԱՐԻ ՄԷՋ

"ՇՕ ԻՏՐՕԼԻՔ,, (ԿԻՐ)

ԵՒ ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ԱՂԻՒՍՆԵՐ

ԱՄԵՆԱԶԱՐԴ ՏԵՂԱՆ

ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ.— Մահմուտիէ փողոց, 87 Գուլումնքար խան թիւ 7—8

Գալաթիա

ՆՂԱՍՏԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ապտիկ վաճառում ամէն տարիպէս կանխիկ վաճառման գիներով կամ հարիւրին 2ու կէս, հարիւրին 3 և մաքր տարբերութեամբ մը, երաշխաւորութեամբ կամ առանց երաշխաւորութեան, 75 մեծ վաճառատուներու մէջ, Քօք Ռաւմի միջոցաւ :

ՕԱՆՉԵՆԳԻՐԱՔԼԻՔ ԲԺՇՇԵՆ,

ՀՈԳԵԱԲՈՒ ԽՆԱՄԱՐ

Գատրգիւղ, Մօտա ճաsskի

Տօքթ. Ե. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ

Ծննդաբերութեան, կանացի. ներքին եւ գաղտի հիւանդութեանց

Ֆրանսական համալսարանի շրջանաւարտ, երկար տարիներով ի վեր այլ և այլ վարձատրութիւններ ստացած և Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ գործնականապէս կատարելագործած :

Հիւանդները կրնան վաստակաւոր իրեն դիմել ամէն օր, կիրակիէն զատ, ժամը 8էն մինչև կէս օր, իր տունը : Ջուրեքշաթի օրերը աղքատաց ձրի : 25—24

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՄԵՆԱՅՆՈՒ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Հաստատեալ 1880ին

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Լաւագոյն խառն դիւրամարս ասիի եւ Ժաւ դիւրամարս ասիի

Ամենայն տեսակ ոգեւոր ըմպելեաց

ԱՅԺԱՆ, ՄՆՆԴԱՐԱՐ, ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Գատանները զվաստար թէյավաճառներուն քով կը գտնուի

ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱԲԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ամէն վայրկեան ճոխ մթերք ուղղակի Զմիւռնայեն, Հնդկաստանէ, Սէյլանէ և Ճավայէ ներածուած : Գատանային յանձնարարութիւնը փութով և խնամքով կը կատարուին :

Կեդրոնատեղի. — Կ. Գալա, Գանէ Գարու, Ճէլալ պէյ խանի դրան կից թիւ 10 :

ՕՐ. ԱԶՆԻՒ Ե. ԻՅՆԷՃԵԱՆ

ՄԱՆԱԿԱՎԱՐՋՈՒՀԻ ԵՒ ՄԱՍԱԼՕՋ

ԻՒՍՊԻՏԻՍԻ ՏՈՂ, ՀԱՄԱՄ ԹԻՒ 48

ՎԱԿԱՅԵԱՆ, ԿԱՅՍ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԵՆ

Ուրեք տարիէ ասիի թէ առանձին և թէ իրը բժիշկներու օգնական գործած ըլլալով վերջերս կատարելագործած է յիշեալ հիւանդութեան Եւրոպայի մէջ :

Լոզանի Մանթերիրիէ Քանդոնալ հիւանդանոցին մէջ յատկապէս գործնական դասընթացքի մը հետեւելով ծննդաբերութեան կը հոգի և կը խնամէ, հանանեխական վերջին օրէնքներու հաստատութիւնի գործադրութեամբ :

Կը հաւատանի ամէն անոնք որ կը փափաքին անուս դայեակներէ և լաւագոյն կը նեղանին իգական հարցերի ձեռքերու յանձնով խնամառատութիւնը. օգտուիլ իր փարձառու, դիւրաւար և գիտական մեթոտին և աչխատութիւնէն : 10—4

Լա Միւթիւալիթէ Ժէնէրալ

«LA MUTUALITÉ GÉNÉRALE»

Կազմելի դրամագլուխ 5000 Ֆրանկ

ԱՄՍԱԿԱՆ ՏԱՍԸ ՓՐԱՆԸ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ.

Որպէս զի կարելիութիւն դիւրաւ կազմել ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ մը ձեզ համար և ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ձեր զաւակներուն, փութացէք ապահովագրել այս ընկերութիւնին, և մէկ կամ աւելի վճարանութեան թերթերու ամբ ըլլալ առաջին վճարումը ընելէ ետք և ցարդարարի մեծ գումար մը ձեզ ետ տրուելու :

Այս առաւելութիւնները կ'ապահովէ Լա Միւթիւալիթէ ժէնէրալ Ռուսիոյ մէջ հաստատուած Ֆրանսական Ապահովագրական Ընկերութիւնը, որ Ֆրանսական կառավարութեան հսկողութեան տակ կը գտնէ : Ընկերութեան Գանցան է Քէլսի Լիսնէ :

Պարոյ Գարծակալութեան Ցնորէն Կ. Մ. ԲՈՒՄԱՔԻՆ

50—9 Կալաթա, Գալատաքաթա փողոց, Մէյմանէթի խան, թիւ 13—14

ՏՕՔԹՈՐ Գ. ՍԱՐԱՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱՀՈՒ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՎԱՆԵՐԻՆՅԻՆ ԳԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

Բերա, Շիտակ Ճամբայ, հերկնական հիւպատասանին դէմ, թիւ 91

Երկու ամիսէն կը գործուի գերմանական նորագոյն գիւտին 914ի միջոցաւ Ֆրանսական, իսկ էլեքթրոմագնիսական քիչ օրէն ամենահին ջերմութիւնը : Հիւանդները կրնան ամէն օր վերջ ապրանքները ձրի :

Լ. ԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇ

ՈՒՐԻՇ ԱՄԷՆ ՏԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԺԱՆ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՔԱՐԼՄԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ԲԵՐԱ

Էրիկ մարգոց	Գրուշ 22	Պինեռու	18
Մանչերու	» 18	Աղջկանց	12

ՀԱՅԹԱՅԹԻՒ Ն. Վ. ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ

Ս. ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳԻ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱԼՕՇՆԵՐ

ՌՈՒՍԵԱՆ ԱՄԷՐԻՔԱՆ ԻՆՏԻՍ ԲԻՒՂԷՐ ՔՕՄՓԱՆԻԷՆ

„ԹՐԷՈՒԿՕԼՆԻԿ" (ԵՌԱՆԿԻՒՆ) — Ս. ԲԷԹԵՐՍԲՈՒՐԳԻ

Պարոյ մասնաճիւղ՝ Սրամպոլ, Սիրէնի, Կիւլպէնկեան Խան

Աւստրօ-Ամերիքէն Շոգենաւային Գիծ

ՊՈՒԼՈՅ ԵՒ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՄԻՋԵՆ

Պոլսէն Նիւ-Եորք նամբորդութեան տեղութիւն 16 or

Կանոնաւոր մեկնում ամէն or

Շոգենաւերը երկաթակոնութիւնով լուսաւորուած են, ունին Մարքոնի անթել հեռագրական կայանութիւն, դոյգ պտուտակ : Մեծ դիրութիւն կը ընեն այս հայ ճամբորդներու :

Արանցքի մուտքը, երկաթեայ մահճակալ, ձրի հիւանդապահ և բժշկական խնամք :

Մեկնումի թուականը հաստատելու համար դիմել Ընդհանուր Գործակալութիւնը. — Պ. Թորոս Քալոնի, թիւ 24, 25, 26, Զմիրլի Բրիթիշ խան, քարտէրի վրայ :

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՇ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստոս 214 եւ 1320 Ամէր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. Գրասենեակը, Գալաթիա Մէրթէրպանի փողոց, Քարէրանթիի վճառատան գիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Գանձարի. Եկեղ Հաճիի հրապարակ.
» Մ. Բ. Մատաք, Շեյխ-իւլ-Իսլամ խան. Պահէնէ Գարու. թիւ 10։ Ասրան պէյ և Բիեկ, Վէզնէ Ֆիրէր փողոց
» Պահէնէ Այվէյզաս.
» Պահէնէ Գարու, Էմին-Էսնի, Իրմիր փողոց.
Գասարդիս Ս. Ալեքսանդր Ալեքսանդրա, Շաւէպի հրապարակ.
» Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա հասանոսի.
Պէշիկտաշի Մ. Ա. Տէմարդիս.
Բերա Մասնաճիւղ Օսմ. Կայսերական Գանձարի Մեծ Փոստ.
Նիշլի Մ. Ի. Ինան, Պէշիկտաշի հասանոսի թիւ 137.
Զարսիթա Մ. Ա. Բիբանոս, թիւ 13, Թիւնէլ խան.
Մեծ Կղզի Բէյսուլ Էֆ.,
Մաքրիգեաղ Մ. Ա. Անդէլիսա, Կայսրանի հրապարակ.
Սան Սթեֆանո Բէյ Հնան Ղէֆ.

Գործակալութիւնի օտարեան գլխաւոր խարտոյց մէջ

„ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ԲԷԻՐԵԻ"

Պելճիական ապահովագրական ընկ.

Հիմնեալ 1887 թ. Պրիւքսէլ իր սեփական շենքին մէջ

Գրամագլուխ և պահեստի գրամ մինչև 31 Դեկտ. 1911 ֆր. **6,898,434**
Վճարեալ գումար մինչև 31 Դեկտ. 1911, ասելի քան » **20,000,000**

Ընկերութեան պատասխանատու Գլխաւոր Գործակալ՝ Գալաթիոյ Պանք Ֆէրան Թուրքիոյ ընդհ. անօրէն **Ա. ԱՒԵՆԱՆԵԱՆ**, կայմակամ, Եկեղ խան, թիւ 39, 32, 52։

Ապահովագրութիւնը հրդեհի եղեռնագործ պարտութիւնով և կենաց ապահովագրութիւնը գործադրուած գրամագլուխներով կը գտնուի։

Ա. ԵԱԶԸՃԵԱՆ

ԳԻՐԱՎԱՃԱՌ - ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Պաքրճիլար

Հնդրանատեղի՝ Ամէր հեղինակ Հ. եւ Զ. Աւատարի, Գ. Խաչիկեան, Մ. Պոնտացի, եւ Գ. Դավաթեանի գրասենեակներ

Գրագիրներու բարեկամ,	2. « Ա. գիրք	4
Լուսաւոր պատանիները,	3. « Բ. «	4
Աղբիւր, բացարիկ գեղջ,	4. « Գ. « Ա. մաս	7.5
Լուսաւոր սպասարկութիւն,	5. Թանգարան, Տարրական	4
Հրապարակի ամէնէն լաւ ու փարձառու հեղինակներ։	6. « Մրջին	8
	7. « Բարձրագոյն	10
Թրքանոյց մեծագոյն մթերանոցը,	8. Գայսեան (Մ. Պոնտացի)	
Գասական, գրական, վիպական,	1. Մայրենի Լեզու. Բեր. ընթերցարան	3
Բանաստեղծական, գիտական, ու	2. « « Բ. տարի	5
Մանրագիտական ամէն գիրքեր։	3. « « Գ. տարի	6
Բաժանորդագրութիւն ամէն տեսակ թերթերու,	Գ. ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ	
Հայերէնում եւ բարձրագոյ ու ամերիկեան գիրքեր,	Գ. Խաչիկոնց	
Հայերէնում հարգանքով տպագիրներ,	1. Հայոց Պատմութիւն Տարրական	6
Թեկադրութիւն յարմարագոյն գիրքերու մասին։	2. « « Մրջիւն Ա.	8
Փութաջանութիւն ու ճշդապահութիւն,	3. « « Մրջիւն Բ.	10
Մեր բազմաթիւ յաճախորդներէն գրասնատած,	4. Ընդհ. Պատմութիւն Ա. գիրք	5
Ներկայ 1912-1913 ուսումնական տարեշրջանի տարիւ գրաստնս	Դ. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ	
Նոր հրատարակութիւններն են.	Դ. Խաչիկոնց	
Ա. ԿՐՕՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ	1. Աշխարհագրութիւն Տարրական	6.5
Դ. Խաչիկոնց	2. « Մրջիւն	10
1. Կրօնի ուսում. Տարր. գարնանային	3. « Բարձր. (ընդ մամլոյ)	
	Ե. ԹՈՒՐՔԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ	
Ամսայ	4.5	Դ. Դավաթեան
2. Կրօնի ուսում, Մրջիւն գարնանային	6	1. Թուրքահայութիւն Տարրական	4.5
3. Կրօնի ուսում, Բարձր. գարնանային	12.5	2. « Մրջիւն	7.5
Բ. ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ		3. « Բարձր.	12
Հ. եւ Զ. Աւատար		Զ. ՔԱՂԱՔԱՑԻ. ԿՐԹ. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ	
1. Քերականութիւն նախապատրաստական	3	Դ. Խաչիկոնց	
		1. Գոնի պիտի բլլաս. Մրջիւն	6
		2. « « « Աւելցնոնց	8
		3. « « « Մանչոց	8
		Է. ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ	
		Ա. Եր. Աւագեան	
		1. Ռակնեանների Ա. գիրք	3

Փոխարինելու ձրի կը տրուի զրաստնս 1912ի ընդարձակ զրացուցակը։ 30—14

Առաջին այցելութիւնը ձրի

Տօքթ. Պէհեարեան

Վիպական Բարձի հիւանդանոցին

Մասնագէտ ծննդաբերական զարմանալու, գաղտնի հիւանդութեանց և մանկաբարձութեան : Տասն եւ հինգ տարի շարունակ Բարձրագոյն Նէրսէս-Պաշա, Ամէն Լաբ և Լուսաւորչեան հիւանդանոցներուն մէջ գործելով, իր մեծագոյնութիւնը կատարելագործած է ասիարտաքսական բրոմիոսկոպ Արգասան, կիւանդ, Բոծձի Հաղորդ և Հարիւնանի առաջնորդութեամբ :

Մեքենաբարձրք լուրջ ընտանիքներ մը վերջ նորադարձ մէկուսաղ տան կարգ մանաւանդ մը մէջ և արտաքսակա կը գտնուին հոն Ջերմամիզութիւնը, կուսամիզութիւնը, միզարգելութիւնը, միզանեղ, երիկամներ և արգանդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները :

Մերկանի և երիկամներու քարերը և աւազը կանոնաւորապէս մեծ դիւրութեամբ (սիսիմաքսրի լիթոտրիպսի միջոցաւ) :

Գիշեր օրէն կը կարնանին միզարգելները, միզարգելութիւնը և արգանդարգելութիւնը էլեքթրական լիսկ-սիւրիկով մասնաւոր դեղերով և և պատանեալ հարիւրներ, երեքարատութեամբ կը բուժէ ամէնէն յուսահատ անկարգութիւնը և կը կատարէ ամէն տեսակ միջամտաժական գործարարութիւններ, և մի ցաւ, ջերմերը նորահաստ գործիքներու հաստատաժամ, կը գտնուի գարմանել ամէնէն յուսահատ և ամէնէն վիճաբին հիւանդութիւններ :

Գալ հին և նոր գաղտնիքներ ամենայն, կրնայ արմատապէս բուժել 6063ի ներարկումով որ անհանգիստ ուսումնասիրած է Ֆրանսական Գերմանիայի, Պերլինի, Վիեննայի և Բարիզի բարձրագոյն հանդէսներուն մէջ :

Հիւանդ կընդունի ամէն օր, ժամը 9—4, բացի կիրակիէն և հինգշաբթիէն, կէս օրէ վերջ, իր բնակարանը, Բերա, Զարմանք փողոց, թիւ 6—4 Թաշնեան տրամաբանան :

Վկայեալ ապրանքները ձրի : 40—3

THE SCOTTISH INDEMNITY CY. LTD.

ԹԻ ՍՔՕԹԻՉ

ԻՆՏԷՄՆԻԹԻ ԲՐԻՏԻՆԻ ԼԻՄԻԹԷՏ

ՀՐԵՏԱՆ ԱՊԱՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԼՕՆՏՈՆ

Ընդհ. Դեսդ պէպ Թուրքիոյ

ԺՕՐԺ Լ. ՏԻՎՕԼԻ

Գալաթա խան թիւ 21—22

ԿԱՅԱՔ 50—10

ՏՐ. Բ. Բ. ՔԼԷՄԱՆՍ

ՎԻՐԱԲՈՒԻԺԱՊԵՏ ԱՒՍՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Մեծ փողոց, Բերա, Անգիր-Անգրուսան տարարքան

Հիւանդ կընդունի ամէն օր ժամ 2 ու կէսէն 4 ու կէս (Ը. Ե.)։

Ապրանքներուն ձրի ամէն օր Աւստրիական հիւանդանոցին մէջ ժամը 9էն մինչ կէս օր։ 40—19

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

"ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՂԷՏԸ"ԻՆ

Բ. ՀԱՏՈՐԸ

ՅԱԿՈԲ Յ. ԹԷՐԶԵԱՆԻ

Կ'արժէ որ ամէն հայ ունենայ և պահ Աստանի եկեղեցական Ջարդին քսանամեայ տարեդարձը թափանցող տարիքը, որ կը խնայուին ոգեմատեան սրտաճմլիկ նկարագրութիւններ՝ պատկերներով, վաւերագրերով, պարծանագրերներ, թղթակցութիւններ վիճակագրութիւններ ետքն : Երկու հատոր 336 էջ, 68 պատկերներով, միմիայն 10 ղրուշ :

Վաճառման կեդրոնատեղի՝ Դեղարան ԱՏԱՆԱ Գալաթ Գարու, Կ. Գալաթ։ Կը գտնուի նաեւ Զաքմաքճիրար Եօղուրտ Պողազ էֆ. Ալպայանանի վաճառատուն։

Գ. հատորը մանրելի տակ է։ 20—19

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԹԻՒ 1 ԵՒ 2

Ազգապատում

Հայ Ազգային Եկեղեցւոյ անցքերը սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը յստակ ոճով պարզամտեր։

Գրեց՝ ՄԱՂԱԿԻԱՅԻ Ա. ԳԻՐ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն ամիս մէկ գիրք (քառասուն երկէջեան, 160 էջ), ամբողջութիւնը պիտի բաղկանայ 20-25 գիրքերէն։

Գին մէկն Մի Ղրանի 5 Ղրշ. (գաւառ 6 ղրշ. արտասահման 1 ֆր. 25 սանթիմ)։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառի քով։ Կեդրոնատեղի՝ Տէր-Ներսէսեան վաճառատուն Կ. Գալաթ, Գալաթ-գարա, Ճէլալ պէյ խան։ Գրքի մի 20 գրքերի համար բարեմարդ գրասիրի վճարելով Կ. Գալաթ համար 80 ղրշ. (գաւառ 100 ղրշ. և արտասահման 22 ֆրանք) 42—6

Պատ. Տնօրէն՝ Գ. ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

Տպագր. ԱՐԵՒԵԼՔ տարեգրքի

Անչա՛ւ աւարիական չահերու պաշտպանութիւնը չենթադրեր թէ պարտնեան ազգային հոգեւոր ընդարձակեան հակառակ է ան։ Աւարիա՛ն է և թագուն նպատակ չի մտադրեր զրկելու և հեղինեան փափաքներուն դէմ։ Այս երեւոյթ պետութեանց չահերը այն սեռակ շրջանակի մը մէջ կը գտնուն որ ոչ Աւարիոյ և ոչ ա՛ն է մեծ պետութեան մը չահուց կը միանեն։ Գալիցիական զինուց յաջողութիւնները վիեննայի մէջ բնաւ ա՛ն է վախեր հնչ արձագանգեր, ինչպէս արձագանգեցան մը կը ծանուցանեն մեկ քանի պետութիւններ։ Աւստրիա բնաւ պիտի չմասնակցի մեծ տէրութեանց կողմէ բլլալիք ա՛ն և ձեռնարկի մը՝ ուստ նպատակը բլլայ՝ ազգիլ Գալիցիաները Պոլիս մեռնիլ։

Բարիզ, 5 Նոյեմբեր. — Պեկիրատէն Թայմսի կ'իմացնեն թէ Սերբիոյ Աւստրիական նախարարը յայտարարած է որ զայրանեան պետութիւնները հաշտութեան բանակցութիւնները ազգակի Թուրքիոյ հետ կ'ուզեն կատարել։ Գարով Աւստրիոյ՝ կարելի է անոր հետ ալ ուսուցարան ու անտանելի համաձայնութիւններու յանգիլ, պայմանանում որ այդ համաձայնութիւններն ալ եւրոպական պետութեանց հետ կնքուածներուն յար եւ նման պայմաններով բլլան։ Գաղտնակից պետութիւնները բոլոր ջանքերնին պիտի թափեն իրենց գաղտնակցութիւնը ալ տեղի ամրապնդելու համար։

ՀԻՒՍԷՅԻՆ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ

Վիեննա. — Վիեննայի օսմ. նորընտիր դեսպան Հիւսէյին Հիլմի փաշա ընկերակցութեամբ Ֆոթերանին պէյի և Շէնհէլատոն փաշայի նոցեմ։ Յի իրենցը Վիեննա հասան։ Կայարանին մէջ ընդունեցան օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաներ, Վիեննայի օսմ. ընդ. հիւպատոսն և ինչպէս նաեւ Աւստրիոյն Ա. քարտուղար Ազամ փաշայի և արարողական Կարլ փաշայի կողմէ, որոնք այդ պատուոյ Վիեննա կը գտնուէին։ Կարտուսներ, ներկայացումներ, վերջ, Հիլմի փաշա ուղղակի օսմ. դեսպանատունը գնաց։

Բիւքրեստ. — Հոս կը յայտարարուի թէ Ռումանիա և Պուլկարիա իրենց սահմանագրութիւններն ճշգրտելու մասին համաձայնած են։

Բարիզ. — Քանի կ'ըսէ թէ Սերբիա պիտի չմղուի որ Աւստրիոյ հետ ուղղակի բանակցութիւնն մը հիմնելու վրայ, ինչպէս որ Աւստրիա պիտի չմղուի Սերբիոյ հետ։ Հիւսիսային Ամերիկա ունի 600,000 տուներ։ Նոյն թերթը կ'տեղեկանի թէ եկեղ մեծ ազգութիւններն ալ փոքրիկ պաշտպանեան պետութիւններէն մին նուաստացնել, այն ժամանակ անոնցմէ միայն մեկուն ընդդիմութիւնը չէ որ պիտի բռնեցի։

ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԸ

Բարիզ 5 Նոյ. — Եւրոպեան միջնորդութիւն խնդրելու համար Թուրքիոյ ըրած պաշտօնական խնդրանքին նոր զրեցած տարբեր կարելի կ'ընծայէ այս մասին մեծ պետութեանց միջև խօսակցութեանց մը սկսիլ։ Էջս sp Բաղի կը յայտարարէ թէ Մ. Բռանքարէի մօտ Բիֆոթ փաշայի կատարած դիմումին ի պատասխանի, Ֆրանսայի Արտաքին գործոց նախարարը խոստացած է թէ քանի որ հիմայ խնդիրը կը կայանայ Թուրքիոյ կողմէ եղած միջնորդութեան ճշմարիտ խնդրանքի մը վրայ Գերմանիան կառավարութիւնը ինքնին այդ մասին տեղեկութիւններ պիտի տայ մեծ պետութեանց։ Յետոյ մեծ պետութիւնները խոյսը իրարու մէջ պիտի հանձնարեն հարցնելու համար չանակից կազմելու թէ ուրիշներ ալ կընդունին միջնորդութիւնը։

Լոնտոն. — Սրբ Էտուարտ Կրէյ Երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարեց թէ մեծ տերութիւնք հանձնարեն են Պալքանեան պետութեանց փափաքները նկատի առնելու մասին։ Ի նպաստ խոստացութեան եղած միջնորդութեան մը այն ատեն միայն օգտակար է՝ երբ բոլոր պատերազմիներն ալ անոր փափաքին (Ծ. Թ. — Մէկ խօսքով, Սրբ Էտուարտ Կրէյ կերեւի թէ բանէ կ'ուզէք որ Թուրքիա դեռ պէտք եղածին չափ չէ ջախջախուած, եթէ աւանդեան ինչ կատարեալ՝ լլայ, այն ատեն կը միջամտեք, չէ՞..... Շնորհակ՛ ազատ..... մարդասիրութիւն։)

ԿՈՄՍ ՊԷՐԹՈՒՏԻ ՃԱՌԸ

Բեռլին 5 Նոյեմ. — Աւստրիական Գազատիրարութեան, խորհրդին ստորագրեն ցանձնատոգովին ասելու. Կոմս Պէրխթոլտ Ճառ մը խոսելով, յայտնեց այն զգուշութիւնը զոր Աւստրիա զգացած է Խաղաբերութիւնը հաշտութեան կնքման վրայ, ուստ կեց անմիջապես վերջ Աւստրիա բերտնեց և ճանչցաւ Խաղալոյ վերանոցութիւնը Տրիպոլի վրայ։ Կոմս Պերխթոլտ յայտնեց թէ Խաղալիոյ կատարած իր ճանաչողութիւնը անհնազանդ արդիւնքներ ստաւ, ամրացնելով երկու երկիրներու ինչպէս նաեւ երբեմն Զինակցութեան միջև գտնուած գաղտնակցութիւնը։ Նախարարը բաւ որ իր վերջին ճառէն ի վեր Պալքանեան մէջ իրաց կացութիւնը ամենամեծ փոփոխութիւններու ենթարկուեցան, և թէ Պալքանեան պետութիւնները հետզհետէ կը մեծցնեն իրենց յաւակնութիւնները և պահանջմունքներ։ Ճառախոսը բաւ թէ թէ մեծ պետութիւնները չարունական չարաբերութեան մէջ են իրարու հետ և չատումնասիրեն ու ուշի ուշով կը քննեն կացութիւնը։ Նախարարը խոսեցաւ նաեւ դեսպանախորհուրդի մը կարկիտութեան վրայ և ուրեցուց թէ աւստրիական միապետութիւնը պիտի չարունակէ իր չափաւոր և խոհեմ քաղաքականութիւնը, Ջանալով չանել պատերազմի պետութեանց բարեկամութիւնը, բայց մեծերուն ասոնց պաշտպանելով նաեւ իր իսկ յատուկ չահերը։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԿԱԶՄ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍ

Բեռլին 5 Նոյ. — Պուքրէշէն հասած նորագոյն լուրեր կը յայտարարեն թէ՝ Պալքանեան դեկերերուն ստացած գաղտնիութիւնն արագ ընթացքը ստիպեցին ռումանական կառավարութիւնը որ ինքն ալ արագօրէն ժարտման մէջ դնի իր բանակը։ Ռումանիա ապատնած իր ուժին պիտի պահանջէ որ պալքանեան խնդիրը կարգադրելու համար եթէ պատերազմին վերջ Դեսպանախորհուրդ մը գումարի՝ ինք ալ պէտք է մասնակցի, իր չահերը ապրամ կերպով պաշտպանելու համար։

ՊՈՒԼԳԱՐԻԱՅԻ ԿՈՒՉՔԵՆ ՊՈԼԻՍ ԴԱՆ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ պուլկար կառավարութիւնը որոշած է իր յատուկ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ վրայ, ապտներուն և բանակին կողմէ ի գործ դրուած ճնշման հետեւանքով։ Պ. Կէյչոֆի մեղադրանքներ ատոր մեծ մասը հանեցան։ Սոֆիայի մէջ մամուլը և հանրային կարծիքը կը պահանջեն որ պուլկար բանակը Կ. Պոլսոյ վրայ քալէ։

ՊՈՒԼԳԱՐԻԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿԸ ՄԸ ԵՒՍ Կ'ԱՌՆԵՆ ԴԷՊԻ ՊՈԼԻՍ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն Մարէնի Նոյ. 1 թիւով. «Թուրքերը յանձնառական ճիգ մը կատարեցին երկկոյս կացութիւնը փոփոխելու համար։ Նամանդով զօրքերը Զօրլուի և Սիլիսանցի գիւղաքաղաքին մէջ հաւաքեցան և Պոլսէն նոր զօրաբաժին մը օգնութիւն ստացան։ Բայց բոլորովին յաղթեցան Պուլկարներէն, որոնք գրաւեցին Զօրլուն, Սիլիսանցն և Բուսանիան։

ՊՈՒԼԳԱՐՆԵՐԸ ԷՍԻՐՆԵՐԻՆ ՀԵՌԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՀԵՌԱՒՈՐԵՆ

Սոֆիայէն Տէյլի Մէյլի քաղաքացի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Էսիրներն ամբակոծութիւնը կը չարունակուի։ Պանակաղօրքը վնասած է։ Պուլկարները բերդաքաղաքին հրամանատարին տասնարիւն են թոյլ տալ քաղաքին բոլոր ոչ զինուորական բնակիչներուն քաղաքէն մեկնիլ։ Հրամանատարը պատասխանած է որ պիտի հաւանի եթէ Պուլկարները ազատութիւն տան նրանցմանապես պահակաղօրքին։ Պուլկարները մերժեցին այս առաջարկութիւնը։

ԷՍԻՐՆԵՐԻ ՎԱՏԱԿԵՆԻ ՄԷՋ

Մատիմա Փաշայէն կը հեռագրեն Բալխափսարի. «Էսիրներն ամէնքն մրուած ճակատամարտները չատ բան եղած են։ Երեքչորսերեքին չորեքշաբթի լուսնագալ զիչերուան մէջ Պուլկարները ժամը մէկուկէսին թրքական զինուորը բերդերուն ոտքերնին հասնելու մի։ Այս բերդերը կառուցուած են որպէս պատերազմին պահանջմունքներուն համաձայն և բաղդատաբար բաւական ամուր եղած են։ Երբ որ ատոնք՝ Էսիրնի ալ անձնատուր պիտի ըլլայ, եթէ, ասկայն, անօթութիւնը անկի ուրեմն ասոնց չի բերեր մեր ոչ ոք պիտի ազատուի։ Բերդակալներուն ուրեմն մինչև ժամը 2-ին։ Ժամու մը չափ ընդհատուեցաւ, յետոյ անմիջապէս վերսկսաւ։ Ռէզերվներուն չատ ազգաւ էր։ Թրքական ամրոցները ընդհանրապէս, գրեթէ ա և ա՛ն է չի տուաւ։ Այս ժամանակամիջոցին մէջ, պուլկարական հետեւակազօրքը Մարաշ կը հասնէր, մեռ կողմէն Գոբանազարի վրայ յարձակուելով։ Թուրք պահակազօրքը, որ 40,000 կը հաշուուի, երեք կողմէն բարձրաձիգ յարձակումներ զարձեց։ Սմիռնէն կատարի հանդիսատարան է զոր Պուլկարները մինչև հիմա մեռած են էսիրնի առջև։»

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՀԵԼԼԷՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԵՂԵՌԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնքէն 2 Նոյ. թիւով կը հեռագրեն Մարէնի. — Այս առաւ. ծովակալ Գունարիսթիսի հասած հեռագիր մը մանրամասնութիւններ կուտայ Եղեռնեան ծովի նաւատորմիղի զգուանութեան մասին վրայ։ Հիւսրա և Արկա գրաստարարները Թիլեա թարփիրահարածով հասան առջի օր Թասոսի առջեւ։ Այս մարտանաւերուն կը հրամայէն Կիմոնս։ Աւստրան ժամը ութին Բէլոբա փոխադրանաւը ցանաք հանեց զօրաբաժին մը, որուն կը հրամայէր հարիւրապետ Գունիարիոս։ Այս զօրքը գրաւեց կղզին և գերի վարեց թուրք իշխանութիւնները։ Նոյնպէս Գանարիս մարտանաւը և թիւ 14 թարփիրանաւը, որուն կը հրամայէր ասեղակալ «Արիւրօրաս» կը գրաւէին Սթրանթի կղզին և հոն ցանաք կը հանէին զօրաբաժին մը, որուն կը հրամայէր ասեղակալ Զաքէրիա Հիւրչարթի։ Կէս օրին Եօրիկոս Ամէրոֆ և Բաուրա զրահանաւերը Նարբրանուս թարփիրահարածին հետ Էնգրոսի առջեւ եկան, զոր ծովակալը գրաւեց ծովային հետեւակազօրքի խումբով մը։ Ամէն կողմ բնակչութիւնը խանդավառ ընդունելութիւն կ'տուն Հելլէն նաւատորմիղին, յուսալով որ անոնք պիտի ազատեն գիրենք թրքական լուծէն։ Ասկէ, ի վեր նաւատորմիղը Տարանտէլի առջեւ պարապ սեղ կը սպասէ օսմ. նաւատորմին, որ չկար։ Եղեռնի ծովակալին պատրաստ կը սարքանի մինչեւ։ «Թանիթ-Բարանիա»։

ՀԵԼԼԷՆԻՆ ՕԳՆԱՆԱՏՆ ՊԱՏՇԻՐ ԿԸ ՏԷՐՈՒԻ

Աթէնքէն Նոյ. 2 թիւով կը հեռագրեն. — Վերին Մանամիրի ճանաչուն վրայ գտնուող Նիսսիայի բնակիչները, որոնք տասը հազարի մօտ են, գանձանանց խլեցանին ծանուցին որ օրական 25 հազար հոգի բաւելիք պարէն կրնան տալ Հելլէն բանակին։ Նիսսիա ճորտարարուեան քաղաք մին է, որ Մակեդոնիոյ բանգոյն կինն կ'պատպէ։ Գոռիմնական որ Վերիայի առջեւ կը գտնուի և անտիկ կը կարծուէր երկու ժամու կռիւ մը եւոք թուրք զինուորներու կողմէ պարպուեցաւ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՊԱՆՇՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գաթէրինայի գրաւումը սպառնալիք մին է Սելանիկի համար։ Հելլէնական ուժ մը, որուն թիւը յայտնի չէ, Էրասանգէն մեկնելով և Օլիմպիայի հիւսիսակողմէն անցնելով Բաթէրինա իջած է։ Կրնայ ըլլալ որ Հելլէն նաւատորմը աջակցի Սելանիկի նաւանանգիստին վրայ եղած յարձակման մը, լայնացնելու գործողութեան մը ձեռնարկելով։ Թիւ 11 թարփիրանաւն կողմէ Հոկտեմբեր 31 ին յարձակում գործած ըլլալով տեսիս նախարարը եղաւ, որուն պիտի յաջորդեն աւելին նշանակալից գործողութիւններ։ Յոյները կը փափաքին որ առաջին անգամ իրենք հասնին Սելանիկ, գրաւուան մը կամ յաղթանակ մի ձեռք բերելու համար։ Սելանիկի բերդերը կը պաշտպանեն հոն համախմբուած թուրք զինուորները։ Քաղաքը պահակազօրք չունէր այն պահուն երբ Զէկքի փաշա կը հանձնարարէր Վարդարի վրայ։ Թայմսի թղթակիցը կ'ըսէր թէ այն ատեն Սելանիկի մէջ երկու վաշտեր մնացած էին։ Ընդհանրապէս Բուլանոյսի մէջ պարուած բանակը այս պահուն զէպի քաղաք կը յառաջնայ, ուր կրնայ պաշտպանական դիրք մը բռնել և օսմ. դրօշին պատիւը ազատելու փորձ մը ընել, դաշնակից բանակներու յարձակումներուն դիմադրելով մինչեւ հաշտութեան կնքումը։ Զէքի փաշա կրնա՞ր այդպիսի դեր մը կատարել։ Զէ կարելի որչ պատասխան մը տալ և ոչ ըսել թէ Զէքի փաշա անձնատուր չպիտի ըլլայ։ Բէլորլիի Սերպերուն և Սելանիկի Յոյներուն մէջ սեղմուած։ Եթէ Զէքի փաշա քաղաքին պատասխաններուն առջեւ իսկ հանի, մեծ աջակցութեան մը և դիմադրութիւն մը չպիտի գտնէ հոն։ Սելանիկի ծովային ամրութիւնները լաւագոյն են ու 1884 ին թնդանօթներով զինուած են։ 1897ին վերանորոգուած են։ Ընդհանուր թարփիրներ ալ կան հոն։

ՀԵԼԼԷՆՆԵՐԸ ՆՈՒԱՆ ՄԸ ԿԸ ԴԻՄԱՒՈՐ

Աթէնքէն կը հեռագրեն։ — Անգլիական ընկերութեան պատկանող Քոնսթանցա չորենոր Հելլէնական թարփիրանաւ մը կողմէ բռնուած է Սելանիկի առջեւ, երբ անիկա կը ջանար նաւանանգիստը մտնել, լայները մարած։ Թարփիրանաւերը խարեցաւ համար, Հելլէն զրօշը պարզած և անուշը փոխած էր։ Պիրէան սարուած է իրը պատերազմական գրաւ, թուրք կառավարութիւնն հաշուոյն զործածուելուն համար։

ՍԳՈՒՆՆԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԼՊՔԻՆԻ ՄԷՋ

Հաւան հեռագրեր կը հաղորդի Հելլէնական ապրիլ։ — Հոկտեմբեր 22ի իրիկունը, թուրք ջոկատներ Սարանթարաչէն խոյս տալով Մէթոքա գիւղէն անցան և բնակիչները հրամայեցին որ իրենց հետեւին, եթէ չէին ուզեր որ հանեն թուրք հեծելազուներու կողմէ ջարդուին։ Յոյները չհնազանդեցան։ Թուրքերը դ52 հոգի գերի բռնեցին և Սլաֆիկ տարին զանոնք, ուր բանա մը դրին, որ 73 հոգի կը պարունակէր արդէն։ Քիչ յետոյ բանտին անոթները 125 բանտարկեալներուն յայտարարեց թէ ազատ էին, ու հրամայեց որ հեռանան բանտէն։ Հաստիս բանտին սեմի անցած, բանտարկեալները ինքզինքին գտան թարք գիւղերուն և խուժանին մէջտեղ, որ զինուած էր։ Յոյները, անպէն, փարձեցին ինքնապաշտպանութեան գիմել ու խոյս տալ։ Բայց անոնցմէ չորսը միայն յաջողեցան փախչիլ։ Մնացեալները ամբողջովին ընդունեցան։ Երբ ջարդը վերջացաւ, գիւղերի և խուժանը սկսան զուարճանալ։ դիակներու քիմիր և ձեռքերը կտրելով։ Սպանուած բանտարկեալներուն մէջ հինգ քահանաներ կային։ Դիակները թաղուեցան հեղէն բանակին կողմէ, Ակրիտէլի սուտմէն յետոյ։ Աբրիտէլ կը հեռագրեն թէ Ապստամբները կը չարունակեն իրենց վայրագութիւնները։ Մէկ քանի գիւղեր քանդուած են Եանենայի շրջանը։ Կ'բաղի թէ Յոյն մը Եանենա տարուելով քաղաքին հրապարակին վրայ տանջուած է։ Ի ներկայութեան թուրք պաշտօնատարներու։ Եանենայի բնակիչները դէպի Արթա և լեռները խոյս կուտան։

ՍՈՖՈՓՐՈՆԻԻՆ ԳԵՐԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնքէն կը հեռագրեն Մարէնի Նոյ. 1 թիւով. «Հելլէնական նաւատորմիղը չարունակով արեւելեան կղզիներուն գրաւումը, այս առաւօտ գրաւեց Սամոթրակէ կղզին։

ՀԵԼԼԷՆ ԲԱՆԱԿԸ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՎԱՐԱՑ ԿԸ ՔԱՆԻ

Աթէնքէն կը հեռագրեն Մարէնի «Վենիզելոսի որ հելլէնական բանակը Սելանիկի պիտի հասնի առանց լուրջ դիմադրութեան մը հանդիպելու։ Վերջինիս Սելանիկի հեռաւորութիւնը 67 քիլոմէթր է և համարեն Վարդարի գաւառն կանգնի։ Ճամբան ոչ մէկ բնական արգելքներ կան բանակին յառաջիմացութեան դէմ, բայց կարելի է որ թուրքերը օրը հանել ատն Վարդարի մեծ կամրջի, որ Սելանիկէն 20 քիլ. հեռուն կը գտնուի։ Այս կամրջը, որ 160 մէթր երկարութիւն ունի, գետին երեսէն 5 մէթր բարձր է։ Վարդար հեղեղանման գետ մին է։ Անձրեւային եղանակին, գետը յաճախ կրգալ չրվակայ գալու։ Սելանիկ նստանոցանոցին կողմէն պաշտպանուած է Գարաղոլանի երիտ բերդերը։ Ճամբի կողմ, քաղաքը ոչ մէկ ամրութիւն ունի։

ՀԵԼԼԷՆՆԵՐԸ ԵՊԻԲՈՍԻ ՄԷՋ

Եպիրոսի բանակը կը չարունակէ իր ճակատամարտը Աւսնիի մասին մէջ, թուրքերուն դէմ, անոնցմէ քայլ ա՛ն քայլ տեղ գրաւելով։ Հելլէնները հոնա տէր գտրած են չրվակայ բարձունքներուն։

ՀԵԼԼԷՆՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԵՆԵԳԱՐԱՆԸ ԱՐԻՒՆԱՅԻ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՄԸ

Աթէնքէն Նոյմ. 2 թիւով կը հեռագրեն Պիւրէն. — Մանամիրի ճամբուն վրայ մեծ ճակատամարտի մը լուրը կուսան։ Հելլէն զօրաբաժին մը, որ ուղղակի Գոչանայէն Մանամիրը կը յառաջնար, փոխանակ հետեւելու Վէրիայի ճամբուն, որ գարձարձիկ է, իրիկուանը հասաւ Գաթրոլանիայի գիրքին առջեւ։ Նալպանդիոյն քիչ մը հեռու։ Դիտերէն օգտուելով Ապստամբները և Թուրքերէ բաղկացած զօրագունդ մը յարձակեցաւ Հելլէններուն վրայ, որոնք հոն կը գիշերէին։ Սակայն թշնամին նահանջեց։ 120 սպանեալ և բաղաթիւ վիրաւոր տալ եղաւ։ Երբ առաւեղաւ։ Հելլէններու սկսան յարձակիլ ամբացած գիրքերու վրայ և Թուրքերը 2 ժամի կռիւէն եւոք իրենց խրամներէն խոյս տուին։ Թուրքերէն 200 հեծեալ և 4000 հետեւակ զինուոր սպանուեցաւ։ Հելլէններ եօթը թնդանօթ գրաւեցին։

ՍԵՐՊԻԱ

ՍԵՐԲԻՈՅ ՇՈՒԱՅՈՍՏԱՆ ՄԸ Կ'ՈՒԶԷ ԱԳԱՐԻԱՆԱՆԻՆ ՎՐԷՆ

Սերպիոյ վարչապետ Պ. Բաչիչ ստորագրութիւնը դրած է Տէյլի Թեղեկրաֆի վրանիայի թղթակցին։ — Սերպիա կ'ուզէ չանաստան մը ունենալ Ագրիանոպի վրայ, Սերպիոյ հոն թաղուորութեան պատկանած նաւանանգիստներով, ինչպէս Ալէսիս, Բարանիէկ, Լիէլ և Տուրցոյ։ Սերպիոյ պանանջած հողը սերպ պետութեան և իր ազգային աւանդութիւններուն օրրանն է։ Այդ հողին վրայ սերպ պատմական բազմաթիւ չէնքերը կան։ Անիրաւ դարեր Ալպանացիները հոն եղրայրներու պէս ապրած են Սերպերու հետ, որոնք այսօր կրենքի, լեզուի, սովորոյթներու և ազգային կեանքի մասին ինքնօրինութիւն պիտի ուզեն Ալպանացիներուն։ Սերպիա յոյս ունի որ իր բանակը, Աստուծոյ օգնութեամբ, հարատարիչ մը պիտի ազատ և թէ Եւրոպա պիտի օրհնի տասնապանքներու երկար դարերի յետոյ իրականացուած զործը։ Գիտեմ թէ մեր դաշնակիցները, միեւնոյն ոգիով ազգուած, ի՛ուզեն ազատութիւն, արդարութիւն և բարեկարգութիւն և խաղաղութիւն պարգեւել պալքանեան բնակիչներուն, բան մը որ երկար ատեն է վեր կը փափաքէր, Դէպի թուրք նախկին բէժիմ վերադարձ մը անբնական այլանդակութիւն մը պիտի ըլլայ։ Թանկ կ'ըսէ թէ Ադրիանոպի վրայ եղած չանաստանը ուստրեսերպ դաշնագրին մէջ կը գտնուի։

ՍԵՐՊԻԱ

ՍԵՐԲԻՈՅ ՇՈՒԱՅՈՍՏԱՆ ՄԸ Կ'ՈՒԶԷ ԱԳԱՐԻԱՆԱՆԻՆ ՎՐԷՆ

Սերպիոյ վարչապետ Պ. Բաչիչ ստորագրութիւնը դրած է Տէյլի Թեղեկրաֆի վրանիայի թղթակցին։ — Սերպիա կ'ուզէ չանաստան մը ունենալ Ագրիանոպի վրայ, Սերպիոյ հոն թաղուորութեան պատկանած նաւանանգիստներով, ինչպէս Ալէսիս, Բարանիէկ, Լիէլ և Տուրցոյ։ Սերպիոյ պանանջած հողը սերպ պետութեան և իր ազգային աւանդութիւններուն օրրանն է։ Այդ հողին վրայ սերպ պատմական բազմաթիւ չէնքերը կան։ Անիրաւ դարեր Ալպանացիները հոն եղրայրներու պէս ապրած են Սերպերու հետ, որոնք այսօր կրենքի, լեզուի, սովորոյթներու և ազգային կեանքի մասին ինքնօրինութիւն պիտի ուզեն Ալպանացիներուն։ Սերպիա յոյս ունի որ իր բանակը, Աստուծոյ օգնութեամբ, հարատարիչ մը պիտի ազատ և թէ Եւրոպա պիտի օրհնի տասնապանքներու երկար դարերի յետոյ իրականացուած զործը։ Գիտեմ թէ մեր դաշնակիցները, միեւնոյն ոգիով ազգուած, ի՛ուզեն ազատութիւն, արդարութիւն, բարեկարգութիւն և խաղաղութիւն պարգեւել պալքանեան բնակիչներուն, բան մը որ երկար ատեն է վեր կը փափաքէր, Դէպի թուրք նախկին բէժիմ վերադարձ մը անբնական այլանդակութիւն մը պիտի ըլլայ։ Թանկ կ'ըսէ թէ Ադրիանոպի վրայ եղած չանաստանը ուստրեսերպ դաշնագրին մէջ կը գտնուի։

ԱՍԻԱՅԻ ՄԷՋ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՆԱՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՄԸ

Պէրլինէն կը հեռագրեն Մարէնի Նոյ. 1 թիւով. «Մամուրին մէջ երեւցած լուրերուն համեմատ չորս դաշնակից տերութիւններուն խորհրդարանները կը գործեն Սիլիսպի մէջ զինուորական գործողութիւններու աւարտելէն յետոյ, ինչպէսուր խորհրդարանական նիստ մը գումարել երեք օրվ չափ։ Այս նիստի մէջ, որ մեծ հանդէսներու ատեն պիտի ըլլար, Ասիոյ դարանները իրենց կարծիքները պիտի փոխանակեին ապագայ գործակցութեան մասին։

ՍՍԲՊ ՕԳՆԱՆԱՆՆ ՈՒՇԱԲԸ ԿԸ ԳԼԽԱՒՈՐ ԼՏԻՊՆԻ

Պեկիրատէն 2 Նոյ. թիւով կը հեռագրեն «Հաւատ»ի. — Սերպ բանակին բանակատարի թիւով զրաստագիր զրկեցան Լիպիոյ, պարիսի բանակին մասնաւոր հանար»։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՊՈԼԻՍԻ ԱՆՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ ԱԼԲԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՍՈՒՄԻ ԿՈՒՉՔՆ

Բարիզի պուլկարական դեսպանատան գործակատար Պ. Նիքոֆորոֆ սա յայտարարութիւնը բրած է Թանի մէկ խմբագրին, երբ այս վերջինը հարցուցած է թէ ինչ է պուլկար կառավարութեան տեսակէտը Եւրոպական միջնորդութեան մը մասին։ — Իմ կառավարութիւնս հրամանագրած չեմ այդ մասին և չեմ գիտեր թէ ինչ մասնագրութիւն ունի, եթէ երբեք նեղատ առած է այդ խնդիրը, որովհետեւ խոսքը թնդանօթին է գնա։ Բայց ինչ որ կրնամ ըսել անձնապէս, երկրիս մասնաժողովը Եւրոպայի փոփոխութեան որ իրը արդիւնք պիտի ունենար Օսմանեան կայսրութեան զորութիւնը արկարացնել։ Ի վիճակի եմ ըսելու, ընդհանրապէս, թէ պալքանեան ազգութիւններուն դասը հոս պաշտպանեան չրջանակներուն մէջ կը նեղատի իրը արժանի ազատական կառավարութեան համակրութեան և պաշտպանութեան։ Ես չգիտեմ հաղորդած որ Եւրոպական միջնորդութիւններ ըլլան նպատակ ունենալով պալքանեան ազգութիւնները զրկել իրենց յաղթութեան պտուղներն։»

ՀԱՄԱՐԵՏ ՍԻ ԴԵՐԲԱԿՆԵՑԻ

Մարկեմ Բոսք ծանրապէս կը պատասխանի Գերման կառավարութիւնը, որ Կ. Պոլսոյ պահանջատ Լորէիլի նաւատորմին պատուութիւն տուած է Սերսիրէն Կ. Պոլիս փոխադրելու համար Հաւատ։ Գերման թերթը զրեալ կուտայ. «Այդ եղան ծառայութիւնը, որ մեր կառավարութեան կողմէ Բ. Դրան մատուցուած է, փաստական մեծ ձախանութիւնն մին է։ Գերմանիոյ հանգամանքներնը մեզի դէմ իրը փատ պիտի գործածեն Օսմ. ժողովրդին մօտ։ Պալքանեան ժողովուրդները պիտի խորհին թէ բացարձակ չկայութիւնն սկզբունքին չեղած ենք։ Հաւմիտ դեռ չէ ուզած թրքական նաւ մը նրսալ։ Ուզած է Լորէիլ պանանջատով Պոլիս փոխադրուիլ, ինքզինքը Գերման պաշտպանութեան ներքեւ նկատելով։ Գարձեցէք Սուլթանը ատամանչն հաստատած է Պալկերէյնի պատասխան մէջ, որ Պոլիս այցելել վերնատան ներքեւ։